

Sygn. akt I C 699/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Agnieszka Hreczańska - Cholewa

Protokolant Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2013 roku we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o.w L.

przeciwko E. W.

o udzielenie informacji

utrzymuje w mocy wyrok zaoczny z dnia 7 marca 2013 roku

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z o.o.w L. wniosła o zobowiązanie pozwanej E. W. do udzielenia informacji dotyczących: 1) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanej, których była ona posiadaczem w roku 2008, 2) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których była ona posiadaczem w roku 2009, 3) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanej, których była ona posiadaczem w roku 2010, 4) czy pozwana w roku 2008 korzystała z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokości opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2008 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystała, 5) czy pozwana w roku 2009 korzystała z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokości opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2009 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystała, 6) czy pozwana w roku 2010 korzystała z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokości opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystała, 7) jeżeli pozwana korzystała z materiału ze zbioru którejkolwiek z odmian w dokumencie opisanym punkcie 1 d) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie, 8) jeżeli pozwana korzystała z materiału ze zbioru którejkolwiek z odmian w dokumencie opisanym punkcie 1e) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie oraz 9) jeżeli pozwana korzystała z materiału ze zbioru którejkolwiek z odmian w dokumencie opisanym punkcie 1 f) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie. Uzasadniając żądanie pozwu strona powodowa wskazała, że jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów art. 23 - 23c ustawy o ochronie prawnej

odmian roślin i występując z powyższym roszczeniem działa we własnym imieniu i na własny rachunek na rzecz hodowców będących udziałowcami jej spółki. Strona powodowa podała, że kilkakrotnie bezskutecznie występowała do pozwanej na podstawie art. 23 a ust 1-4 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin z wnioskiem o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwaną materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego. Strona powodowa podkreśliła, że fakt przysługiwania hodowcom zrzeszonym w (...)wylącnego prawa do odmian objętych wnioskiem o udzielenie informacji ma charakter notoryjny, a lista odmian chronionych wyłącznym prawem wraz ze wskazaniem ich hodowców (podmiotów uprawnionych z tytułu wyłącznego prawa) publikowana jest w jawnym rejestrze przez (...) w S..

W wyroku zaocznym z dnia 7 marca 2013 r. (k. 252-253) Sąd uwzględnił w całości żądanie pozwu.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego (k. 258) pozwana E. W.wniosła o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości. Pozwana zarzuciła, że strona powodowa nie ma legitymacji czynnej w niniejszym procesie, ponieważ roszczenia związane z naruszeniem prawa wyłączności odmian przysługują hodowcom, a nie organizacji hodowców. Ponadto pozwana zarzuciła, że ustawa nie przewiduje drogi cywilno-prawnej do dochodzenia roszczenia informacyjnego przeciwko rolnikom, ponieważ zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Pozwana argumentowała także, iż sankcja za niepodanie informacji ma charakter wykroczeniowy, a nie cywilny. Nadto pozwana zaprzeczyła jakoby kupowała od strony powodowej nasiona, bądź sprzedawała jej swoje płody rolne czy też udzielała (...) informacji na temat materiału siewnego. Pozwana podała, że materiał siewny kupowała najczęściej od innych central nasiennych albo od firm w obrocie rolnym, z którymi współpracuje od dawna, przy czym transakcje odbywały się zgodnie z polskim prawem.

W piśmie procesowym z dnia 11 czerwca 2013 r. (k. 266 i n.) oraz na rozprawie strona powodowa podtrzymała w całości pozew. Podała, że literalne brzmienie art. 23-23c ustawy o ochronie prawnej odmian roślin nie pozostawia wątpliwości, że zarówno hodowcy, jak i organizacje hodowców mają uprawnienia do pobierania opłat za tytułu odstępstwa rolnego, żądania informacji od posiadaczy gruntów, o których mowa w art. 23a ust. 1 ustawy oraz kontroli zgodności uzyskanych informacji ze stanem faktycznym. Strona powodowa argumentowała, że w sprawie przedłożyła dokumenty w postaci odpisów z rejestru przedsiębiorców KRS, listy udziałowców i diariusze (...)za lata 2008-2009, które potwierdzają, że powodowa (...) zrzesza hodowców i występuje z roszczeniem informacyjnym dotyczącym odmian roślin, w stosunku do których wyłączne prawo przysługuje członkom jego organizacji. Ponadto strona powodowa powołując się na orzecznictwo i doktrynę argumentowała, że obowiązek udzielenia informacji ma charakter cywilnoprawny a nie administracyjno – prawny, natomiast przepisy karne zawarte w ustawie o ochronie prawnej odmian roślin penalizują naruszenie wyłącznego prawa oraz inne czyny nie zamiast, ale obok odpowiedzialności cywilnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Stron powodowa (...) Sp. z o.o.w L.jest organizacją hodowców działającą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której w latach 2008-2010 współnikami byli następujący hodowcy: (...) Sp. z o.o.z siedzibą w C.; (...) sp. z o.o.w K.; (...) Sp. z o.o.Grupa (...)z siedziba w S.; (...) Sp. z o.o.Grupa (...)z siedzibą w S.; (...) sp. z o.o.w S.; (...) Sp. z o.o.z siedzib a w K.; (...)op. Z o.o. z siedzibą w T.; (...) Sp. z o.o.z siedziba w W.; (...) Sp. z o.o.z siedzibą w P.; (...) Sp. z o.o.z siedzibę w K.; (...) Sp. z o.o.z siedzibę w Ł.; (...) Sp. z o.o.z siedziba w W.; (...) sp. z o.o.we W.; M.Polska z siedzibą w W.i (...) Central (...)spółka europejska z siedzibą w B.C.-L.(Francja).

W dniu 15 grudnia 2006 r. wspólnicy spółki działając na podstawie art. 3 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr (...)ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr (...)w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin oraz na podstawie przepisów art. 23-23c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, ustanowili (...) Sp. z o.o.w L.jako organizację hodowców w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów, swoim pełnomocnikiem do podejmowania wszelkich czynności związanych z realizowaniem uprawnień wynikających z instytucji odstępstwa rolnego, a w

szczególności do: 1) występowania do posiadaczy gruntów rolnych (rolników) z wnioskami o udzielenie informacji o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego, 2) zbierania od posiadaczy gruntów rolnych (rolników) informacji o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego, 3) przeprowadzania kontroli zgodności informacji udzielanych przez posiadaczy gruntów rolnych (rolników) o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego ze stanem faktycznym.

Prezesem jednoosobowego zarządu strony powodowej jest P. K..

(**Dowód:** listy współników strony powodowej z lat 2008 - 2010, k. 12-14; odpis z KRS strony powodowej, k. 38-41; pełnomocnictwa, odpisy z KRS hodowców, k. 104-183)

Hodowcom zrzeszonym w organizacji strony powodowej przysługują wyłączne prawa do hodowli odmian roślin, które zostały wymienione w załączniku do wniosku kierowanego do pozwanej. Lista odmian chronionych wyłącznym prawem wraz ze wskazaniem ich hodowców- podmiotów uprawnionych z tytułu wyłącznego prawa publikowane w jawnym rejestrze publicznym (księga wyłącznego prawa) przez (...) S..

(**Dowód:** wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem wraz ze wskazaniem hodowców oraz wysokość opłat dla hodowcy k. 20, 24, 28; diariusz centralnego ośrodka badania odmian roślin uprawnych na lata 2008, 2009 i 2010, k. 184-204, 205-223, 224-246)

W latach 2008-2010 strona powodowa występowała do pozwanej z wnioskami o udzielenie informacji o zakresie wykorzystywania przez pozwaną w w/w latach materiału ze zbioru odmian roślin chronionych jako materiału siewnego na obszarze posiadanych gruntów rolnych. Do wniosków strona powodowa załączała formularze i wykazy odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłat dla hodowcy za wykorzystanie materiału ze zbioru tych odmian do siewu w latach 2008-2010.

Pozwana nie udzieliła żądanych informacji, w związku z czym strona powodowa wysyłał do pozwanej ponaglenia, które także były bezskuteczne.

(**Dowód:** wnioski o udzielenie informacji wraz z informacjami i wykazami odmian roślin chronionych wyłącznym prawem oraz dowodami nadania, ponaglenia, k. 15-37)

Sąd zważył , co następuje:

Powództwo zasługiwało w całości na uwzględnienie.

Podstawę prawną roszczenia strony powodowej stanowiły przepisy art. 23-23a ust 1-4 ustawy z dnia 26.06.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003, Nr 137, poz. 1300). Zgodnie z art. 23 ust. 1 – 8 w/w ustawy posiadacz gruntów rolnych może, za opłatą uiszczaną na rzecz hodowcy, używać materiału ze zbioru jako materiału siewnego odmiany chronionej wyłącznym prawem, jeżeli materiał ten uzyskał w posiadany gospodarstwie rolnym i użyje go na terenie tego gospodarstwa rolnego. Bez uiszczania w/w opłaty, materiału ze zbioru jako materiału siewnego odmiany chronionej wyłącznym prawem mogą używać posiadacze gruntów rolnych o powierzchni: 1) do 10 ha - w przypadku odmiany chronionej wyłącznym prawem będącej odmianą roślin, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. q; 2) do 25 ha - w przypadku odmiany chronionej wyłącznym prawem będącej odmianą roślin, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a-p. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, sposób oraz termin jej uiszczenia są ustalane w umowie zawartej między: 1) hodowcą a posiadaczem gruntów rolnych albo 2) hodowcą a organizacją reprezentującą posiadaczy gruntów rolnych, albo 3) organizacją hodowców a posiadaczem gruntów rolnych, albo 4) organizacją hodowców a organizacją reprezentującą posiadaczy gruntów rolnych - z tym że wysokość opłaty nie powinna przekraczać wysokości opłaty licencyjnej za daną kategorię materiału siewnego, ustalonej przez hodowcę tego materiału. Jeżeli umowa, o której mowa w ust. 4, nie została zawarta, to opłata uiszczana na rzecz hodowcy: 1) wynosi 50 % opłaty licencyjnej za daną

kategorię materiału siewnego, ustalonej w danym roku przez hodowcę tego materiału; 2) powinna być uiszczona w terminie 30 dni od dnia wykorzystania materiału ze zbioru, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, jako materiału siewnego odmiany chronionej wyłącznym prawem. Organizacja hodowców może pobierać opłatę, o której mowa w ust. 1, na rzecz hodowcy, który jest jej członkiem, po zawarciu umowy z tym hodowcą. Umowa, o której mowa w ust. 7, zawiera w szczególności: 1) oznaczenie stron umowy; 2) czas trwania umowy; 3) upoważnienie do pobierania przez organizację hodowców opłaty, o której mowa w ust. 1, na rzecz hodowcy; 4) wskazanie odmian roślin, do których hodowcy przysługuje wyłączne prawo, za które ma być pobierana przez organizację hodowców opłata, o której mowa w ust. 1, na rzecz hodowcy; 5) sposób i termin rozliczenia pobranej przez organizację hodowców opłaty, o której mowa w ust. 1, na rzecz hodowcy. Ponadto w myśl art. 23 a ust. 1 w/w ustawy posiadacz gruntów rolnych (z wyłączeniem posiadacza gruntów rolnych o powierzchni mniejszej niż 10 ha), albo organizacja reprezentująca posiadaczy gruntów rolnych są obowiązani do przekazywania hodowcom albo organizacjom hodowców, na ich wniosek, pisemnej informacji dotyczącej wykorzystania materiału ze zbioru odmiany chronionej wyłącznym prawem, jako materiału siewnego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Mając na uwadze przepisy zawarte w powołanej ustawie o ochronie prawnej odmian roślin oraz poglądy doktryny (Katarzyna Jasińska. Komentarz do art. 23a ustawy o ochronie prawnej roślin. System Informacji Prawnej Lex (Lex Omega) należy wskazać, że w sytuacji, gdy zobowiązany do udzielenia informacji na podstawie cytowanych przepisów uchyla się od tego obowiązku hodowcy bądź organizacji hodowców pozostaje w takim przypadku wystąpienie z powództwem o nakazanie udzielenia owych informacji. Nałożony orzeczeniem sądu obowiązek udzielenia informacji może być bowiem egzekwowany w procesie cywilnym, z zastosowaniem następnie art. 1050 k.p.c. przewidującym egzekucję przez wymuszenie od dłużnika wykonania określonej czynności, której inna osoba za niego wykonać nie może. Obowiązek udzielenia informacji ma zatem niewątpliwie charakter cywilnoprawny a nie administracyjno – prawny, jak niezasadnie zarzuciła to pozwana w sprzeciwie od wyroku zaocznego. Ponadto Sąd podzielił argumentację strony powodowej, że przepisy karne zawarte w rozdziale 3 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin dodatkowo wzmacniają pozycję hodowców i organizacji zrzeszających hodowców, penalizując naruszenie wyłącznego prawa oraz inne czyny nie zamiast, ale obok odpowiedzialności cywilnej. Ten sam czyn bowiem może rodzić zarówno odpowiedzialność na gruncie prawa karnego, jak również spowodować powstanie określonego roszczenia cywilnoprawnego.

Z analizy dowodów w postaci listy współników strony powodowej z lat 2008 - 2010 (k. 12-14), odpisu z KRS strony powodowej (k. 38-41), pełnomocnictwa i odpisów z KRS hodowców (k. 104-183) wynikało, że strona powodowa (...) Sp. z o.o. jako organizacja zrzeszająca hodowców o której mowa w art. 23 i 23 c ustawy o ochronie prawnej odmian roślin, była podmiotem uprawnionym do pozyskiwania od posiadaczy gruntów rolnych informacji dotyczących wykorzystania do materiału siewnego materiału ze zbioru roślin chronionych wyłącznym prawem. W ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. brak jest definicji legalnej organizacji hodowców (art. 2 ust. 1 ustawy). W ocenie Sądu brak było przeszkód, aby organizacja taka przybrała formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, skoro spółka taka może być utworzona w każdym celu dozwolonym przez prawo, przy czym mogą to być także cele niezarobkowe a także niegospodarcze. Niezależnie od tego zauważyć należało, że w dniu 15 grudnia 2006 r. wspólnicy spółki, tj. hodowcy działając na podstawie art. 3 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr (...) ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr (...) w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin oraz na podstawie przepisów art. 23-23c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, ustanowili (...) Sp. z o.o. w L. jako organizację hodowców w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów, swoim pełnomocnikiem do podejmowania wszelkich czynności związanych z realizowaniem uprawnień wynikających z instytucji odstępstwa rolnego, a w szczególności do: 1) występowania do posiadaczy gruntów rolnych (rolników) z wnioskami o udzielenie informacji o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego, 2) zbierania od posiadaczy gruntów rolnych (rolników) informacji o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego, 3) przeprowadzania kontroli zgodności informacji udzielanych przez posiadaczy gruntów rolnych (rolników) o zakresie wykorzystywania przez nich materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego ze stanem faktycznym.

Ponadto z dowodów w postaci wykazu odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i diariusza centralnego ośrodka badania odmian roślin uprawnych na lata 2008, 2009 i 2010, co w istocie nie było pomiędzy stronami sporne wynikało, że zrzeszonym w ramach strony powodowej hodowcom przysługuje wyłączne prawo do zbioru odmian roślin chronionych opisanych we wnioskach skierowanym do pozwanego. Inni hodowcy mogą korzystać z nasion objętych tą ochroną na zasadzie tzw. odstępstwa rolnego, tj. po uiszczeniu opłaty licencyjnej. Zatem informacje, o której mowa w art. 23 a ustawy i których udzielenia domagała się strona powodowa miała zapewnić licencjonowanym hodowcom możliwość kontroli ilości zastosowanego materiału do siewu i wymiaru należnej z tego tytułu opłaty.

W sprawie bezspornym było, że pozwana była posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni większej niż 10 ha, na której prowadzi uprawę roślin, a zatem uznać należało, że była ona podmiotem, którego ten obowiązek informacyjny dotyczył. Nie zwalniał od powyższego obowiązku fakt, że mogła ona nabyć kwalifikowany materiał siewny od innego podmiotu.

Zakres udzielanej informacji określony został w art. 23a ust 4 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin. Przepis ten ma zastosowanie ponieważ strony nie wiąże żadna umowa, która określałaby odmiennie ich obowiązki. Zgodnie z tym artykułem pozwany zobowiązany był na wniosek strony powodowej do podania informacji które obejmowały m.in. dane umożliwiające identyfikację posiadacza gruntów rolnych oraz działek rolnych, w rozumieniu odpowiednich przepisów oraz do złożenia oświadczenia o wykorzystaniu bądź niewykorzystaniu materiału ze zbioru odmian roślin chronionych, a w przypadku skorzystania z takiego materiału również do wskazania ilości tego materiału wykorzystanego jako materiał siewny.

Strona powodowa wykonując swoje uprawnienie w zakresie uzyskiwania powyższych informacji wysyłała w latach 2008-2010 pozwanej wnioski, żądając udzielenia informacji w zakresie wykorzystania przez niego w tych latach materiału ze zbioru odmian roślin chronionych. Powyższe wnioski podpisane były przez uprawnionego do reprezentowania strony powodowej prezesa jednoosobowego zarządu - P. K.. Integralną częścią wniosków były załączniki obejmujące listy odmian chronionych do których wyłączne prawo posiadali zrzeszeni w jego organizacji hodowcy wraz z wskazaniem stawek opłaty licencyjnej. Powyższe wnioski spełniały wymogi art. 23 a ust 2 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin dotyczące elementów wniosku. Pozwana mimo kilkukrotnego wezwania swojego obowiązku nie wykonała.

Mając więc powyższe okoliczności na względzie, Sąd uznał roszczenie informacyjne strony powodowej za zasadne. Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 347 k.p.c. utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 7 marca 2013 r., o czym orzeczono jak w pkt I wyroku.